

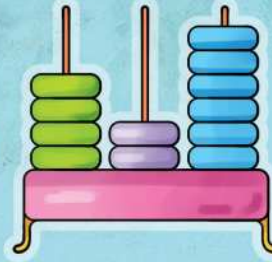
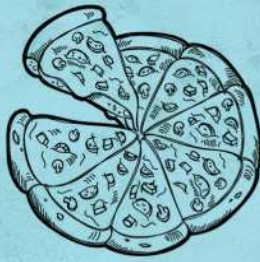
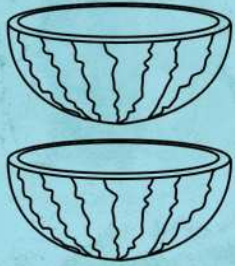
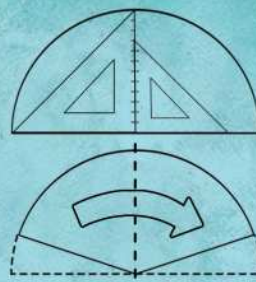

مجموعه کتاب‌های

سیرتا پياز

آموزش

- ۸ ◀ فصل اول: اعداد و الگوها
- ۲۷ ◀ فصل دوم: کسر
- ۴۱ ◀ فصل سوم: ضرب و تقسیم
- ۶۵ ◀ فصل چهارم: اندازه‌گیری
- ۹۰ ◀ فصل پنجم: عدد مخلوط و عدد اعشاری
- ۱۰۹ ◀ فصل ششم: شکل‌های هندسی
- ۱۳۰ ◀ فصل هفتم: آمار و احتمال

فصل اول اعداد و الگوها

الگو: در ریاضیات، گاهی با تکرار یک قانون بین اعداد یا شکل‌ها مواجه می‌شویم که این قانون را **الگو** می‌گویند.

انواع الگو } **عددی:** هدف کشف رابطه‌ی بین اعداد با هم یا رابطه‌ی بین اعداد و شماره‌ی عددها است.
} **هندسی (شکلی):** هدف کشف رابطه‌ی بین شکل‌ها با هم یا رابطه‌ی بین شکل‌ها و شماره‌ی شکل‌ها است.

در سال گذشته با مفهوم الگویابی آشنا شده‌اید. یکی از ابزارهای بسیار مهمی که برخی از مسائل به کمک آن‌ها بسیار آسان‌تر حل می‌شوند، الگویابی است.

الگویابی عددی

♦ در این الگویابی، به دنبال کشف رابطه‌ی بین عددها هستیم. برای حل مسائل از طریق این الگویابی، بهتر است یک **جدول نظام‌دار** رسم کنیم و اطلاعات عددی مربوط به مسئله را در آن بنویسیم. گاهی اوقات نیز می‌توان بدون رسم جدول، این اطلاعات عددی و رابطه‌ی بین آن‌ها را مشخص کرد. به مثال‌های زیر توجه کنید.

مثال در الگوهای عددی زیر، رابطه‌ی بین عددها را توضیح دهید.

$+3$ $+3$ $+3$
الف) ۲، ۵، ۸، ۱۱، ...

در این الگو، عددها ۳ واحد ۳ واحد اضافه می‌شوند و یا این‌که هر عدد، ۳ واحد از عدد قبلی بیشتر است. به عبارت دیگر، در این الگو، شمارش ۳ تا ۳ می‌باشد.

-5 -5 -5
ب) ۱۰۰۰، ۹۹۵، ۹۹۰، ۹۸۵، ...

در این الگو، عددها ۵ واحد ۵ واحد کم می‌شوند و یا این‌که هر عدد، ۵ واحد از عدد قبلی کمتر است.

$\times 3$ $\times 3$ $\times 3$
ج) ۴، ۱۲، ۳۶، ۱۰۸، ...

در این الگو، هر عدد به‌جز عدد اول، ۳ برابر عدد قبلی است.

$+2$ $+2$ $+2$
د) ۱۶، ۸، ۴، ۲، ...

در این الگو، هر عدد به‌جز عدد اول، نصف عدد قبلی است.

۴، ۸، ۱۲، ۱۶، ...
(۱) (۲) (۳) (۴)

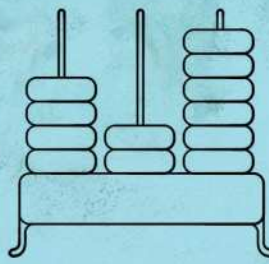
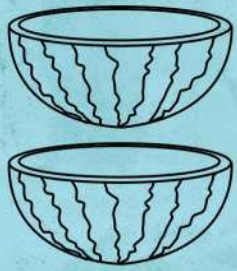
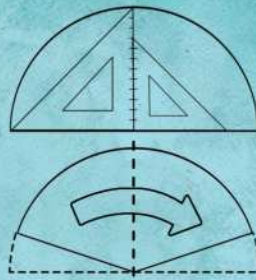
مثال در الگوی عددی روبه‌رو، عدد صدم چند است؟

روش اول: ابتدا شماره‌ی هر عدد را زیر آن می‌نویسیم.

شماره‌ی عدد	۱	۲	۳	۴
مقدار عدد	۴	۸	۱۲	۱۶

$\times 4$

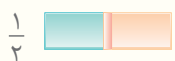
فصل دوم کسر

حل مسئله

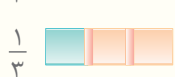
رسم شکل

بعضی از مسئله‌ها را با رسم یک شکل مناسب، راحت‌تر می‌توان حل کرد. برای حل مسئله با رسم شکل، معمولاً از شکل‌های ساده مانند مربع، مستطیل، دایره و ... یا محور استفاده می‌کنیم. به مثال‌های زیر توجه کنید.

مثال کسر $\frac{1}{3}$ بزرگ‌تر است یا کسر $\frac{1}{4}$ ؟

دو مستطیل هم‌اندازه را زیر هم، رسم می‌کنیم. از یک مستطیل $\frac{1}{4}$ آن و از مستطیل دیگر، $\frac{1}{3}$ آن را رنگ می‌کنیم.

سپس قسمت‌های رنگی دو شکل را باهم مقایسه می‌کنیم. چون مقدار بیشتری از مستطیل مربوط به کسر $\frac{1}{3}$ رنگ شده است، بنابراین: $\frac{1}{3} > \frac{1}{4}$.

مثال کسر $\frac{1}{5}$ بزرگ‌تر است یا کسر $\frac{1}{8}$ ؟

برای مقایسه‌ی دو کسر، می‌توانیم از رسم محور هم، کمک بگیریم. همان‌طور که در دو محور رسم‌شده‌ی زیر مشخص است، فلش مربوط به کسر

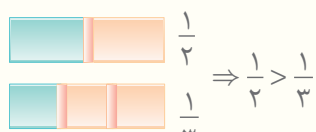
$\frac{1}{5}$ جلوتر از فلش مربوط به کسر $\frac{1}{8}$ قرار دارد، بنابراین: $\frac{1}{5} > \frac{1}{8}$.

حل مسئله‌ی ساده‌تر

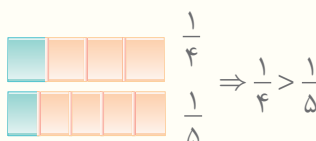
هم‌چنین در بعضی از مواقع، می‌توان با کوچک‌تر کردن اعداد مسئله، حل آن مسئله را به‌صورت ساده‌تر انجام داد و از نتیجه‌ای که حاصل می‌شود، به حل مسئله‌ی اصلی پی برد.

مثال کسر $\frac{1}{1000}$ بزرگ‌تر است یا کسر $\frac{1}{1100}$ ؟

برای پاسخ دادن به این سؤال، به‌جای این‌که دو کسر $\frac{1}{1000}$ و $\frac{1}{1100}$ را باهم مقایسه کنیم. مسئله‌های ساده‌تر زیر را در نظر می‌گیریم.

$$\Rightarrow \frac{1}{2} > \frac{1}{3}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{4} > \frac{1}{5}$$

مسئله‌ی ساده‌تر اول: کسر $\frac{1}{3}$ بزرگ‌تر است یا کسر $\frac{1}{2}$ ؟

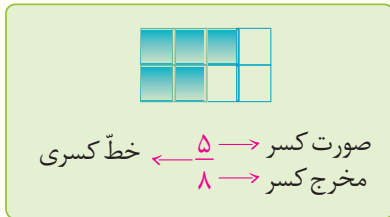
برای پاسخ به این مسئله، از رسم شکل کمک می‌گیریم.

مسئله‌ی ساده‌تر دوم: کسر $\frac{1}{4}$ بزرگ‌تر است یا کسر $\frac{1}{5}$ ؟

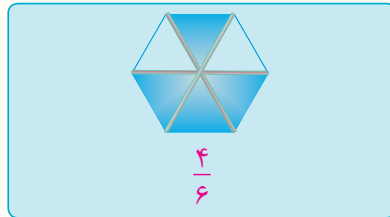
برای پاسخ به این مسئله نیز، از رسم شکل کمک می‌گیریم.

شناخت کسرها

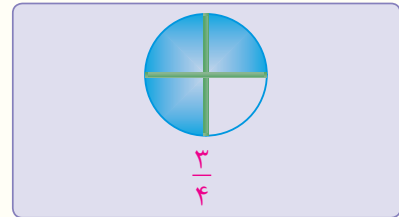
♦ در سال گذشته، با مفهوم کسر آشنا شدیم. اگر یک شکل واحد را به قسمت‌های مساوی تقسیم کنیم و تعدادی از این قسمت‌ها را در نظر بگیریم، در واقع قسمتی از یک واحد یا کسری از یک واحد را مشخص کرده‌ایم. به عنوان نمونه:

مستطیل به ۸ قسمت مساوی تقسیم شده و ۵ قسمت از آن رنگ شده است.

شش ضلعی به ۶ قسمت مساوی تقسیم شده و ۴ قسمت از آن رنگ شده است.

دایره به ۴ قسمت مساوی تقسیم شده و ۳ قسمت از آن رنگ شده است.

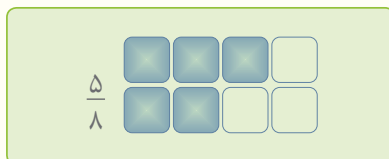
همان‌طور که می‌بینید، در هریک از کسرهای نوشته‌شده بالا، مخرج کسر، نشان‌دهنده‌ی تعداد کل قسمت‌های مساوی یک شکل واحد است و صورت کسر، نشان‌دهنده‌ی تعداد قسمت‌های مساوی رنگ‌شده‌ی آن می‌باشد.

کسرهای منفصل

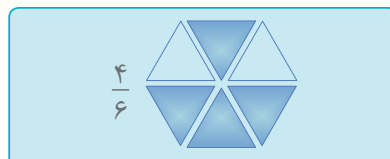
♦ توجه داشته باشید که گاهی اوقات قسمت‌های مساوی تشکیل‌دهنده‌ی یک واحد، به یک‌دیگر متصل نیستند و از یک‌دیگر جدا (منفصل) می‌باشند.

مثال

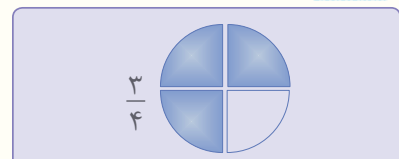
در هریک از شکل‌های زیر، کسر مربوط به قسمت رنگ‌شده را مشخص کنید.

۵ مربع از ۸ مربع رنگ شده است.
(۸ مربع، یک واحد است.)

۴ مثلث از ۶ مثلث رنگ شده است.
(۶ مثلث، یک واحد است.)

۳ تکه از ۴ تکه رنگ شده است.
(۴ تکه، یک واحد است.)

مثال

در هریک از موارد زیر، چه کسری از شکل‌ها رنگ شده است؟

تعداد مثلث‌ها ۱۰ تا است و ۴ تا از آن‌ها رنگ شده است؛ یعنی $\frac{4}{10}$.

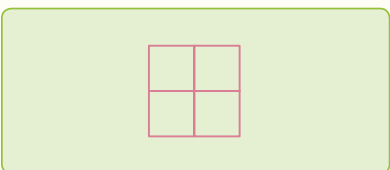
تعداد دایره‌ها ۸ تا است و ۳ تا از آن‌ها رنگ شده است، یعنی $\frac{3}{8}$.

تعداد مربع‌ها ۶ تا است و ۵ تا از آن‌ها رنگ شده است، یعنی $\frac{5}{6}$.

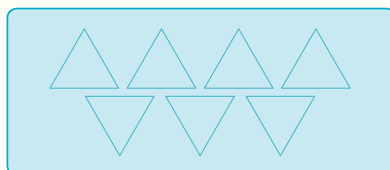
انواع کسرها

الف) کسر مساوی صفر

♦ در این کسر، هیچ‌یک از قسمت‌های مساوی شکل واحد، رنگ نمی‌شود. مانند:

$$\frac{0}{4} = 0$$

هیچ‌یک از ۷ مثلث رنگ نشده، یعنی $\frac{0}{7} = 0$

مجموعه کتاب‌های

سیر تا پیاز

سوالات تشریحی

- ۱۳۹ ◀ فصل اول: اعداد و الگوها
- ۱۵۰ ◀ فصل دوم: کسر
- ۱۵۸ ◀ فصل سوم: ضرب و تقسیم
- ۱۶۷ ◀ فصل چهارم: اندازه‌گیری
- ۱۷۶ ◀ فصل پنجم: عدد مخلوط و عدد اعشاری
- ۱۸۴ ◀ فصل ششم: شکل‌های هندسی
- ۱۹۳ ◀ فصل هفتم: آمار و احتمال
- ۲۰۰ ◀ آزمون نوبت اول
- ۲۰۲ ◀ آزمون نوبت دوم (۱)
- ۲۰۴ ◀ آزمون نوبت دوم (۲)

۲۰۶

پاسخنامه‌ی تشریحی

فصل اول: اعداد و الگوها

(پاسخ‌های تشریحی را در صفحات ۲۱۲ - ۲۰۶ مطالعه کنید.)

- (۱) با توجه به توضیح نوشته‌شده در مقابل هر الگو، جاهای خالی را کامل کنید.
 عددهای الگو، ۳ تا ۳ تا زیاد می‌شوند.
 عددهای الگو، ۲ تا ۲ تا کم می‌شوند.
 هر عدد، ۳ تا از عدد قبلی بیشتر است.
 هر عدد، ۴ تا از عدد قبلی کمتر است.
 هر عدد، ۲ برابر عدد قبلی است.

- الف) ۳, ...
 ب) ۱۵, ...
 ج) ۱۸, ...
 د) ۴, ...
 ه) ۳, ...

(۲) با توجه به هر الگو، رابطه‌ی بین عددها را توضیح دهید.

- الف) ۴, ۸, ۱۲, ۱۶, ۲۰
 ب) ۱۲۶, ۱۱۶, ۱۰۶, ۹۶, ۸۶
 ج) ۱, ۳, ۹, ۲۷, ۸۱

(۳) با کشف رابطه‌ی بین عددها، عدد بعدی در هر الگو را مشخص کنید.

- الف) ۱, ۳, ۶, ۱۰,
 ب) ۱, ۴, ۹, ۱۶,

(۴) یک الگوی عددی، از ۶ شروع شده و هر عدد در این الگو، ۲ برابر عدد قبل از خود می‌باشد. شش جمله‌ی اول این الگو را بنویسید.

(۵) یک الگوی عددی، از ۱۶ شروع شده و هر عدد در این الگو، ۲ برابر عدد بعد از خود است. پنج جمله‌ی اول این الگو را بنویسید.

(۶) به الگوی عددی مقابل توجه کنید:
 ۲, ۴, ۶, ۸, ...

الف) اعداد این الگو را در جدول مقابل قرار دهید.

شماره‌ی عدد	۱	۲	۳	۴	...
مقدار عدد					...

شماره‌ی عدد × مقدار عدد = مقدار عدد

ب) چه رابطه‌ای بین شماره‌ی هر عدد و مقدار آن وجود دارد؟

ج) به کمک این رابطه آیا می‌توانید بگویید عدد صدم این الگو چند است؟

۴, ۸, ۱۲, ۱۶, ...

(۷) به الگوی عددی مقابل توجه کنید:

الف) اعداد این الگو را در جدول مقابل قرار دهید.

شماره‌ی عدد	۱	۲	۳	۴	...
مقدار عدد					...

شماره‌ی عدد × مقدار عدد = مقدار عدد

ب) چه رابطه‌ای بین شماره‌ی هر عدد و مقدار آن وجود دارد؟

ج) به کمک این رابطه بگویید عدد دویستم در این الگو چند است.

(۸) مانند سؤال‌های ۶ و ۷، در هر یک از الگوهای عددی زیر، عدد چهارم را مشخص کنید.

الف) ۵, ۱۰, ۱۵, ۲۰, ۲۵, ...

ب) ۷, ۱۴, ۲۱, ۲۸, ۳۵, ...

ج) ۸, ۱۶, ۲۴, ۳۲, ۴۰, ...

۱, ۳, ۵, ۷, ۹, ...

(۹) به الگوی عددی مقابل توجه کنید:

الف) اعداد این الگو را در جدول مقابل قرار دهید.

شماره‌ی عدد	۱	۲	۳	۴	۵	...
مقدار عدد						...

۱- (شماره‌ی عدد × مقدار عدد) = مقدار عدد

ب) چه رابطه‌ای بین شماره‌ی هر عدد و مقدار آن وجود دارد؟

ج) به کمک این رابطه بگویید عدد پنجاهم این الگو چند است.

آزمون خودسنجی فصل چهارم

(۱) ربع پول فاطمه، ۶۰۰۰ تومان است. او با کل پولش، چند بسته مداد به قیمت ۴۰۰۰ تومان می‌تواند بخرد؟

- (۱) ۷   (۲) ۶   (۳) ۱۲   (۴) ۲۴

(۲) ۸۹۲ دقیقه، چند ساعت و چند دقیقه است؟

- (۱) ۵۲ ساعت و ۱۴ دقیقه   (۲) ۱۳ ساعت و ۵۲ دقیقه
 (۳) ۱۴ ساعت و ۵۲ دقیقه   (۴) ۷ ساعت و ۳۶ دقیقه

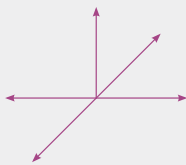
(۳) ۴۳۹۲ ثانیه، از کدام گزینه کم‌تر است؟

- (۱) ۲ ساعت   (۲) ۷۲ دقیقه
 (۳) ۹۰ دقیقه   (۴) گزینه‌های (۱) و (۳)

(۴) ۷ هفته و ۳ روز و ۸ ساعت، چند ثانیه است؟

- (۱) ۴۵۲۱۶۰   (۲) ۴۵۲۱۶۰۰   (۳) ۴۵۲۱۰۰   (۴) ۴۵۲۱۰

(۵) در شکل مقابل، چند زاویه دیده می‌شود؟

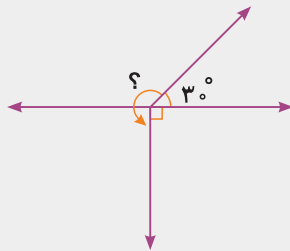

- (۱) ۱۲ تا   (۲) ۳۰ تا
 (۳) ۱۵ تا   (۴) ۵ تا

(۶) کدام گزینه، درست است؟

- (۱) باز < نیم‌صفحه   (۲) تند < راست
 (۳) باز < تمام‌صفحه   (۴) ۲۷° < نیم‌صفحه

(۷) اندازه‌ی زاویه‌ی نامشخص در شکل مقابل، کدام است؟

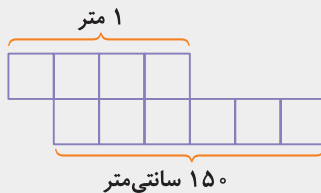

- (۱) 6° (۲) 15°
 (۳) 9° (۴) 24°

(۸) ۳۵ دقیقه قبل از ساعت ۸:۲۵، کدام است؟

- (۱) ۷:۵۰   (۲) ۸:۱۰
 (۳) ۹:۰۰   (۴) ۷:۱۰

(۹) در شکل روبه‌رو، طول ایجادشده، چند سانتی‌متر است؟

- (۱) ۱۷۵   (۲) ۱۵۰
 (۳) ۱۸۰   (۴) ۲۵۰

(۱۰) $\frac{2}{3}$ از یک میله‌ی ۶۰ سانتی‌متری، چه کسری از یک میله‌ی ۲۰۰ سانتی‌متری است؟

- (۱) $\frac{1}{5}$ (۲) $\frac{1}{6}$ (۳) $\frac{1}{8}$ (۴) $\frac{1}{4}$

فصل پنجم: عدد مخلوط و عدد اعشاری

(پاسخ‌های تشریحی را در صفحات ۲۳۴ - ۲۳۹ مطالعه کنید.)

- (۱) حسن آقا در باغ خود در یک ردیف درخت میوه کاشته است. اگر درخت آلبالویی که در وسط این ردیف کاشته شده است، درخت پنجاه و سوم باشد، در آن ردیف، چند درخت کاشته شده است؟
مسئله‌ی ساده‌تر:
حل مسئله:

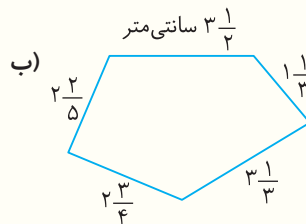
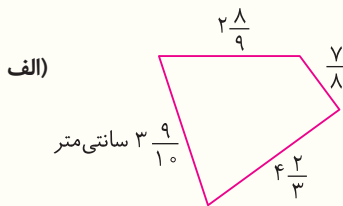
- (۲) فاطمه در وسط یک صف ایستاده است. اگر او نفر صد و دوازدهم از انتهای صف باشد، در این صف، چند نفر ایستاده‌اند؟

- (۳) بین دو عدد ۳ و ۴، ۷ کسر یا عدد مخلوط پیدا کنید.

- (۴) عدد $۲\frac{۳}{۵}$ بین کدام دو عدد قرار دارد و از کدام یک دورتر است؟

- (۵) محیط شکل‌های زیر را به صورت تقریبی به دست آورید.

- (۶) هریک از زمان‌های زیر را به صورت یک کسر یا عدد مخلوط بنویسید.

(الف) ۷ دقیقه و ۴۵ ثانیه

- (۷) هریک از زمان‌های زیر، به چه دقیقه‌ای نزدیک‌ترند؟

(الف) ۶ دقیقه و ۲۳ ثانیه

- (۸) کسر یا عدد مخلوط مربوط به هر مورد را با رسم محور، به دست آورید.

(الف) $\frac{۲}{۵}$ واحد قبل از عدد ۳.
(ب) $\frac{۳}{۴}$ واحد بعد از عدد ۱.

- (۹) هریک از عددهای مخلوط زیر را به صورت جمع تعداد واحد و قسمت کسری بنویسید.

(الف) $۴\frac{۷}{۱۰} = \dots + \dots$

(ب) $۳\frac{۲}{۵} = \dots + \dots$

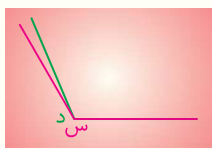
- (۱۰) حاصل هر عبارت را به صورت یک عدد مخلوط بنویسید.

(الف) $۹ + \frac{۲}{۳} = \dots$

(ب) $۶ + \frac{۷}{۸} = \dots$

- (۱۱) عدد مخلوطی را که هر فلش روی محور نشان می‌دهد، بنویسید.

ب)

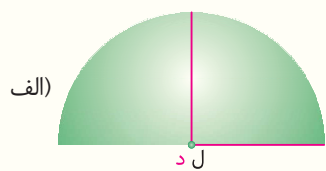
$$(\hat{د}) > (\hat{س})$$

زاویه‌ی (د) داخل زاویه‌ی (س) می‌باشد، پس کوچک‌تر است.

$$(\hat{س م ب}) > (\hat{س م د}) \text{ (الف)}$$

(۱۸)

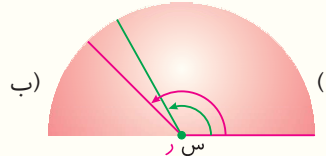
$$(\hat{ر ب ج}) < (\hat{ر ب م}) \text{ (ب)}$$

الف)

$$(\hat{د ل}) = (\hat{د ل})$$

د

ب)

$$(\hat{س ر}) < (\hat{س ر})$$

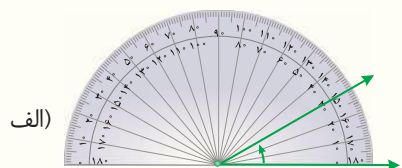
س

ب) 90°

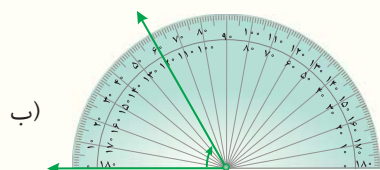
ج) 150°

د) 40°

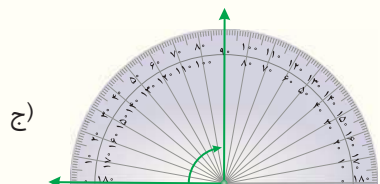
د) 35°

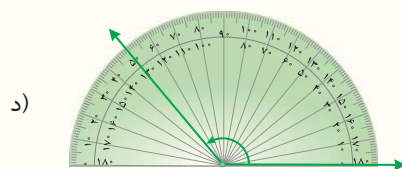
الف)

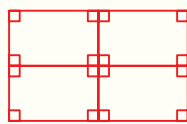
ب)

ج)

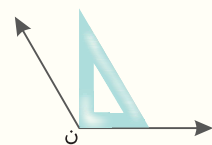
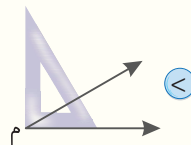
د)

(۱۳)

تا ۱۶

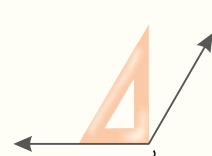
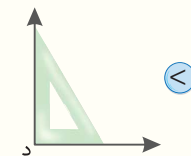
الف)

کوچک‌تر از زاویه‌ی راست

بزرگ‌تر از زاویه‌ی راست

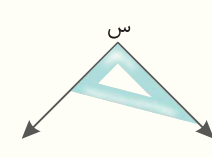
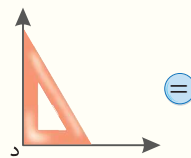
ب)

مساوی زاویه‌ی راست

بزرگ‌تر از زاویه‌ی راست

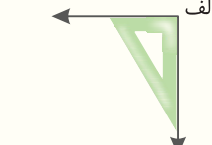
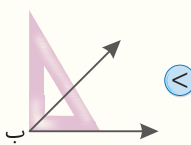
ج)

مساوی زاویه‌ی راست

مساوی زاویه‌ی راست

د)

کوچک‌تر از زاویه‌ی راست

مساوی زاویه‌ی راست

(۱۵) زاویه‌های تند: (ر ن س), (م ن س), (م ن ر), (الف ن ر), (الف ن م),

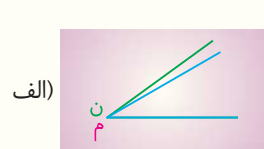
(ب ن م), (ب ن الف), (د ن الف), (د ن ب)

زاویه‌های باز: (ب ن س), (د ن س), (د ن ر)

$$(\hat{س م د}) > (\hat{س م ن}) \text{ (الف)}$$

(۱۶)

$$(\hat{ب ل ر}) > (\hat{ب ل س}) \text{ (ب)}$$

الف)

$$(\hat{ن م}) < (\hat{ن م})$$

(۱۷)

زاویه‌ی (م) داخل زاویه‌ی (ن) می‌باشد، پس کوچک‌تر است.

الف) $90^\circ - 45^\circ = 45^\circ$?

ب) $180^\circ - 130^\circ = 50^\circ$?

ج) $180^\circ - 110^\circ = 70^\circ \Rightarrow 90^\circ - 70^\circ = 20^\circ$?

د) 50° ?

ه) 60° ?

و) $180^\circ - 60^\circ = 120^\circ$?

ز) $360^\circ - 270^\circ = 90^\circ$?

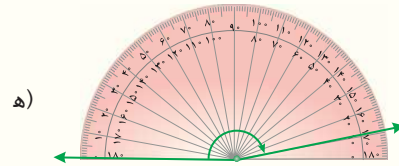
ح) $360^\circ - 110^\circ = 250^\circ$?

ط) $360^\circ - 20^\circ = 340^\circ$?

(۲۶)

مثلث متساوی الساقین است.

مثلث متساوی الاضلاع است.

ه)

ج) راست

ب) تند

(۲۲) الف) تند

و) نیم صفحه

ه) باز

د) باز

(۲۳) $6^\circ < 30^\circ < 32^\circ < 58^\circ < 80^\circ < 90^\circ < 135^\circ < 170^\circ < 180^\circ$

تند

راست (قائمه)

باز

نیم صفحه

د) یکی

ج) ۲ تا

ب) یکی

الف) ۵ تا

ب)

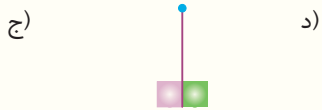
(۲۷)

الف) $60^\circ - 30^\circ = 30^\circ$?

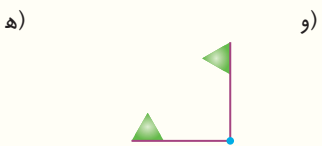
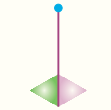
(۲۴)

ب) $45^\circ - 30^\circ = 15^\circ$?

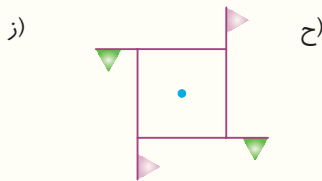
ج) $45^\circ + 60^\circ = 105^\circ$?

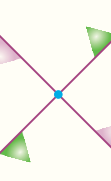
د)

و)

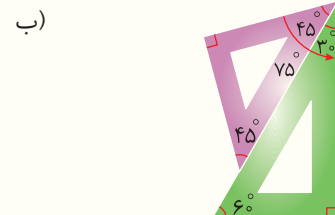

ح)

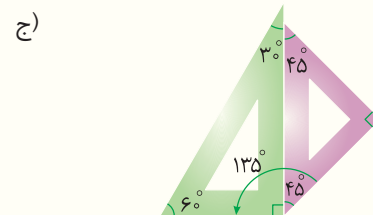

(۲۵)

$60^\circ + 90^\circ = 150^\circ$

$45^\circ + 30^\circ = 75^\circ$

$45^\circ + 90^\circ = 135^\circ$

$45^\circ - 30^\circ = 15^\circ$

ب) 180°

(۲۸) الف) 270°

د) 360°

ج) 270°

ب) 360° و 240° ، 120°

(۲۹) الف) 360° و 180°

د) 360° و 300° ، 240° ، 180° ، 120° ، 60°

ج) 360° و 270° ، 180° ، 90°

و) 360°

ه) 360°

ح) 360° و 180°

ز) 360° و 180°

ی) 360°

ط) 360° و 180°

کدام یک از اعداد زیر، بر ۳ بخش پذیر است؟

۴۱

- ۸۷۳۱ (۱) ۴۰۰۹ (۲) ۸۷۸۷۹ (۳) ۵۱۰۰۲ (۴)

کدام یک از اعداد زیر، بر ۹ بخش پذیر است؟

۴۲

- ۳۱۷۲۸ (۱) ۵۵۵۴۰ (۲) ۷۱۷۲۲۰ (۳) ۸۰۹۲۳۵ (۴)

کدام یک از اعداد زیر، بر رقم‌های غیر صفر کوچک‌تر از ۵ بخش پذیر است؟

۴۳

- ۳۰۱۸ (۱) ۱۰۱۶ (۲) ۸۰۲۲ (۳) ۹۱۲۰ (۴)

فصل چهارم: اندازه‌گیری

(پاسخ‌های تشریحی را در صفحات ۲۹۷ - ۲۹۴ مطالعه کنید.)

ثلث پولی، برابر با ۶۰۰۰ تومان است. ۳ برابر این پول، چقدر از ۲۷۰۰۰ تومان بیشتر است؟

۱

- ۲۷۰۰۰ (۱) ۵۴۰۰۰ (۲) ۲۱۰۰۰ (۳) ۱۸۰۰۰ (۴)

با ۷ برابر پولی می‌توان یک کیف چرمی خرید. اگر ثلث قیمت این کیف، برابر با ۲۱۰۰۰ تومان باشد، مقدار پول اولیه، چند تومان است؟

۲

- ۹۰۰۰ (۱) ۶۳۰۰۰ (۲) ۱۴۷۰۰۰ (۳) ۴۲۰۰۰ (۴)

۲۳۸ ساعت، چند دقیقه است؟

۳

- ۱۴۰۸۲ (۱) ۱۴۸۰۲ (۲) ۱۴۲۸ (۳) ۱۴۲۸۰ (۴)

۲۱۶۰۰ ثانیه، چند ساعت است؟

۴

- ۶ (۱) ۵ (۲) ۷ (۳) ۸ (۴)

کدام یک از زمان‌های زیر، طولانی‌تر است؟

۵

- ۴۳۲۰ دقیقه (۱) ۷۲ ساعت (۲) ۳ شبانه‌روز (۳) ۴ هر سه گزینه، برابرند. (۴)

کدام یک از زمان‌های زیر، کوتاه‌تر است؟

۶

- ۶۸۰۰۰۰ ثانیه (۱) یک هفته (۲) ۸۶۴۰ دقیقه (۳) ۱۹۰ ساعت (۴)

۲۱ هفته، چند دقیقه است؟

۷

- ۳۵۲۸ (۱) ۲۱۱۶۸۰ (۲) ۳۰۲۴۰ (۳) ۸۸۲۰ (۴)

۲ سال و ۵ هفته و ۲ شبانه‌روز، چند دقیقه است؟

۸

- ۱۱۰۴۴۸۰ (۱) ۱۰۵۱۲۰۰ (۲) ۱۱۰۱۶۰۰ (۳) ۱۱۰۰۱۷۰ (۴)

در شکل روبه‌رو، چند زاویه با رأس (ن) دیده می‌شود؟

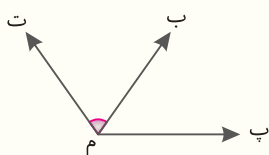
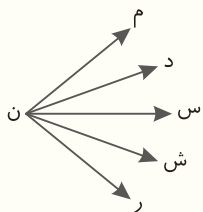
۹

- ۸ (۱) ۹ (۲) ۱۰ (۳) ۱۲ (۴)

زاویه‌ی مشخص شده در شکل روبه‌رو را چگونه باید بخوانیم؟

۱۰

- (۱) (ت $\hat{M}$ ب) (۲) ($\hat{M}$) (۳) (ت $\hat{B}$ م) (۴) همه‌ی موارد

تا ۱۸ (۴)

تا ۲۴ (۳)

نیم صفحه (۴)

باز (۳)

تند (۴)

تمام صفحه (۳)

متر (۴)

کاغذ شفاف (۳)

۱۱ در شکل مقابل، چند زاویه‌ی راست دیده می‌شود؟

تا ۱۶ (۲)

تا ۱۴ (۱)

۱۲ کدام یک از زاویه‌های زیر، از بقیه بزرگ‌تر است؟

تند (۲)

راست (۱)

۱۳ کدام یک از زاویه‌های زیر، از زاویه‌ی 27° بزرگ‌تر است؟

باز (۲)

نیم صفحه (۱)

۱۴ کدام یک از وسیله‌های زیر، برای مقایسه‌ی زاویه‌ها به کار نمی‌رود؟

گونیا (۲)

نقاله (۱)

۱۵ کدام یک از گزینه‌های زیر، درست است؟

(۱) تند > باز > راست > 27° > نیم صفحه > تمام صفحه

(۲) تند > راست > باز > تمام صفحه > 27° > نیم صفحه

(۳) تند > راست > باز > نیم صفحه > 27° > تمام صفحه

(۴) تند > راست > باز > تمام صفحه > نیم صفحه > 27°

۱۶ در شکل مقابل، به جای «؟» چه زاویه‌ای قرار می‌گیرد؟

(۱) 155°

(۲) 5°

(۳) 65°

(۴) 55°

۱۷ در شکل مقابل، مقدار «؟» کدام است؟

(۱) 11°

(۳) 6°

۱۸ در شکل مقابل، به جای «؟» کدام گزینه قرار می‌گیرد؟

(۱) 14°

(۳) 7°

۱۹ اگر شکل مقابل را به اندازه‌ی 27° در جهت مشخص شده بچرخانیم، شکل کدام گزینه به دست می‌آید؟

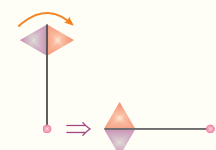
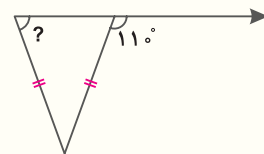
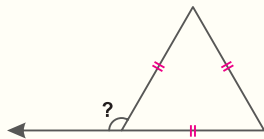
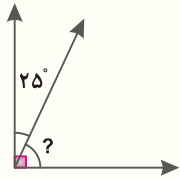
(۱)

(۳)

۲۰ شکل مقابل را چه مقدار در جهت نشان داده شده، چرخانده‌ایم؟

(۱) 27°

(۳) 9°

(۲) 18°

(۴) 36°

فصل اول: اعداد و الگوها

۴ ۳ ۲ ۱

میلیون			هزار			یکی		
ص	د	ی	ص	د	ی	ص	د	ی
	۲	۰	۰	۲	۰	۲	۰	۰

به حروف: بیست میلیون و بیست هزار و دو بیست

۴ ۳ ۲ ۱

رقم ۵ در مرتبه‌ی یکان میلیون قرار دارد. بنابراین ارزش رقم ۵، برابر ۵ میلیون یا ۵۰۰۰۰۰۰ است.

۴ ۳ ۲ ۱

رقم ۱ در مرتبه‌ی یکان میلیون قرار دارد، بنابراین اگر به جای رقم ۱، رقم ۶ را قرار دهیم به اندازه‌ی ۵ میلیون به کل عدد، اضافه می‌شود.

۵۰ تا صد هزار تا = ۵ میلیون

۴ ۳ ۲ ۱

بزرگ‌ترین رقم، ۹ است که در مرتبه‌ی دهگان و در طبقه‌ی یکی قرار دارد.

۴ ۳ ۲ ۱

با ارزش‌ترین مرتبه‌ی هر عدد، اولین رقم از سمت چپ آن عدد است که در این عدد، رقم ۱ است.

۴ ۳ ۲ ۱

میلیون هزار یکی
اولین رقم از سمت چپ
رقمی ۹

۴ ۳ ۲ ۱

عدد این گزینه یک عدد ۹ رقمی است و تعداد رقم‌هایش از تعداد رقم‌های بقیه‌ی اعداد بیشتر است، بنابراین بزرگ‌تر است.

۴ ۳ ۲ ۱

تعداد ارقام همه‌ی عددها با هم برابر است، پس باید ارقام عددها را به ترتیب از سمت چپ (با ارزش‌ترین مرتبه) با هم مقایسه کنیم.

$$90819081 > 90780000 > 90770000$$

$8 > 7$ $8 > 7$

۴ ۳ ۲ ۱

$$5, 7, 10, 14, 19$$

$+2$ $+3$ $+4$ $+5$

۴ ۳ ۲ ۱

$$0, 5, 15, 30, 50$$

$+5$ $+10$ $+15$ $+20$

۴ ۳ ۲ ۱

$$0, 1, 2, 1, 0, 1, 2, 3, 2, 1, 0, 1, 2, 3, 4, 3, 2, 1, 0$$

با توجه به الگویی که مشاهده می‌کنید جواب ۴ است.

۴ ۳ ۲ ۱

$$1, 6, 4, 9, 7, 12, 10$$

$+5$ -2 $+5$ -2 $+5$ -2

با دقت در الگو، می‌بینیم که ابتدا به عدد اول، ۵ واحد اضافه و سپس از عدد بعدی آن، ۲ واحد کم می‌شود.

۴ ۳ ۲ ۱

با توجه به تعداد دایره‌ها در هر شکل، مشخص است که تعداد دایره‌ها در هر مرحله، دو برابر می‌شود.

$$2, 4, 8, 16$$

$\times 2$ $\times 2$ $\times 2$

۴ ۳ ۲ ۱

۴ ۳ ۲ ۱

شماره‌ی عدد	۱	۲	۳	۴	۵	...	۴۰
مقدار عدد	۵	۱۰	۱۵	۲۰	۲۵	...	۲۰۰

$\times 5$

۴ ۳ ۲ ۱

شماره‌ی شکل	۱	۲	۳	...	۱۰
تعداد دایره‌ها	$(2 \times 1) + 1$	$(2 \times 2) + 1$	$(2 \times 3) + 1$	...	$(2 \times 10) + 1$

۴ ۳ ۲ ۱

$+3$ $+5$ $+7$ $+9$
۵ , ۸ , ۱۳ , ۲۰ , ۲۹

۲۳

۴ ۳ ۲ ۱

$30000 \leftarrow 36800 \rightarrow 40000$

۱۷

۴ ۳ ۲ ۱

-2 -4 -8 -16
۳۰ , ۲۸ , ۲۴ , ۱۶ , ۰

۲۴

تمام عملیات‌هایی را که روی عدد ۴ انجام می‌شود، مرحله به مرحله انجام می‌دهیم تا به جواب برسیم.

$4 \times 4 = 16$, $16 + 32 = 48$, $48 \div 8 = 6$, $6 \times 4 = 24$

بنابراین خروجی این ماشین، عدد ۲۴ است.

۴ ۳ ۲ ۱

-2 -4 -6 -8
۳۰ , ۲۸ , ۲۴ , ۱۸ , ۱۰

۲۵

۴ ۳ ۲ ۱

$60 \times 20 = 1200 \Rightarrow 1200 + 800 = 2000 \Rightarrow 2000 \times 4 = 8000$

۱۹

۴ ۳ ۲ ۱

با توجه به الگو، هر عدد با عدد قبلی خود جمع می‌شود و عدد بعدی را می‌سازد.
۱, ۱, ۲, ۳, ۵, ۸, ۱۳, ۲۱, ۳۴, ۵۵
توجه داشته باشید که این الگو، الگوی فیبوناتچی است.

۲۶

۴ ۳ ۲ ۱

$1 \times 10 = 10$, $10 \times 10 = 100$, $100 \times 10 = 1000$,
 $1000 \times 10 = 10000$, $10000 \times 10 = 100000$

۲۰

۴ ۳ ۲ ۱

۲۰ سال برابر با ۴ تا، ۵ سال است. پس باید در ۴ مرحله رشد درخت را بررسی کنیم.

۲۷

۴ ۳ ۲ ۱

به‌وضوح مشخص است که اعداد ورودی ابتدا در ۸ ضرب شده و سپس در مرحله‌ی بعد، تقسیم بر ۴ می‌شوند.
اذا در این‌جا ما خروجی (عدد ۸) را داریم و باید ورودی را بیابیم.

۲۱

$\times 2$ $\times 2$ $\times 2$ $\times 2$
۱ , ۲ , ۴ , ۸ , ۱۶
ابتدا (۱) (۲) (۳) (۴)
۵ سال چهارم ۵ سال سوم ۵ سال دوم ۵ سال اول

۲۸

۹ ۷۲ ۱۸
۴ $\div 8$ ۳۲ $\times 4$ ۸
۱ ۸ ۲

۴ ۳ ۲ ۱

شماره‌ی شکل	۱	۲	۳	...	۱۰
خانه‌های سفید	$(2 \times 2) - 2$	$(3 \times 3) - 3$	$(4 \times 4) - 4$	...	$(10 \times 10) - 10$

$8 \times 4 = 32$, $32 \div 8 = 4 \Rightarrow ? = 4$

سؤالات تکمیلی

۴ ۳ ۲ ۱

می‌دانیم کوچک‌ترین عدد شش رقمی 100000 است که اولین عدد در بین این سه عدد متوالی نیز می‌باشد.

100000 , 100001 , 100002
۴ تا صفر ۳ تا صفر ۲ تا صفر
 $\Rightarrow 5 + 4 + 4 = 13$

۲۹

۴ ۳ ۲ ۱

با کمی دقت، می‌توانیم الگوی موجود را کشف کنیم.
یکی بیشتر $\times$ تعداد اعداد = حاصل جمع
از ۲ تا 100 ، 50 عدد زوج داریم (نصف اعداد از ۱ تا 100 زوج و نصف دیگر فرد هستند). بنابراین:
حاصل جمع $= 50 \times 51 = 2550$

۲۲

بنابراین ۱۳ صفر در این سه عدد دیده می‌شود.